

11 באוקטובר, 2021

הכרעת הדין במשפטם של:	1.
ת.ז.	2.
ת.ז.	3.
ת.ז.	4.
ת.ז. -	5.

ביום 18.4.2021 הוגשו נגד חמשת הסטודנטים קובלנות (נפרדות) בגין עבירות משמעתיות אשר עניינן הפרת חובה לימודית בטכניון על פי סעיפים 4.1.1, 4.1.2, 4.1.3 ו- 4.1.5 של התקנון המשמעתי לסטודנטים. בהחלטה מיום 08.06.2021 התיר בית המשפט לנאשמים כולם להיות מיוצגים ע"י עורכי דין, וקבע דיון משותף בקובלנות.

על פי כתב הקובלנה בוצעו העבירות המיוחסות לנאשמים במהלך בחינה מקוונת, ביום 03.02.2021, במקצוע "קומבינטוריקה למדעי המחשב - 234141, מועד א' בסמסטר חורף תשפ"א. בסעיף 9 להנחיות הבחינה נכתב כי "כל חומר עזר פרט לדפי העזר המצורפים לבחינה הוא אסור".

המשפט התקיים ביום 01.07.2021 בפני הרכב השופטים הח"מ. גב' דניאלה לב העידה מטעם התביעה, והנאשמים העידו מטעם ההגנה.

טענות התביעה

עיקר טענות התביעה נשען על ניתוח מפורט של תשובות הסטודנטים כפי שהן מופיעות במחברות הבחינה (אשר הוצגו במשפט כראיות). התביעה הציגה בדיקה השוואתית של תשובות הנאשמים לשאלות בבחינה, על סעיפיהם הנפרדים. בחינה מדוקדקת של מבנה התשובות, ניסוחן, שימוש בביטויים ספציפיים, סימונים מתמטיים וגם טעויות, מצביעה על דמיון, עד כדי זהות, בין התשובות של הנאשמים (כולם או חלקם, בהתאם לשאלה).

מטעם התביעה העידה המתרגלת האחראית לקורס, גב' דניאלה לב, אשר בדקה בקפדנות את תשובות הנאשמים (בנוסף לבדיקות ע"י מתרגלים אחרים).

כחלק מהראיות הציגה התביעה סרטונים (המתעדים את התנהגות הנאשמים במהלך הבחינה), ואשר מעידים לשיטתה כי "הנאשמים מבצעים פעולות שונות, חלקן בניגוד להוראות לנבחן, חלקן תמוהות וחשודות, המאששות את ההאשמות כנגדם".

לסיכום, טענה התביעה כי צבר הראיות הנסיבתיות המתקבל מבדיקת השוואתית של תשובות הסטודנטים מצביע, מעבר לספק סביר, על אשמתם. גם ניתוח הסרטונים תומך במסקנה זו.

טענות ההגנה

ההגנה העלתה שורה של טענות נגדיות, בין היתר כי: הנאשמים התכוננו ביחד לבחינה ויש להם "קשיי שפה". התביעה לא חשפה את מלוא הטענות בכתב הקובלנה. אין ראיה ישירה המצביעה על החשדות נגד הסטודנטים.

ההגנה השיבה במענה "נקודתי" מפורט ביותר לכל סעיף משאלות המבחן עבורו הציגה התביעה בדיקה השוואתית של תשובות הסטודנטים.

כמו כן, הוסיפה ההגנה ניתוח של התנהגות כל אחד מהסטודנטים (בנפרד) במהלך הבחינה כפי שהיא משתקפת מהסרטונים אשר הוצגו לבית המשפט.

ועוד הלינה ההגנה על "אכיפה בררנית" מפני שסטודנטים אחרים אשר התעורר לגביהם חשד להעתקה בתשובה לשאלה 5 ד' לא הועמדו לדין מחמת הספק.

לסיכום, טענה ההגנה כי הראיות הנסיבתיות אותן הציגה התביעה מותרות ספק סביר ולכן אינן מספיקות על מנת להרשיע את הסטודנטים.

דיון והכרעה

לאחר ניתוח ושקילת טענות התביעה ומענה ההגנה, ועיון במחברות הבחינה של הנאשמים הגענו למסקנה, פה אחד, כי יש להרשיע את הסטודנטים, שכן לא נותר אצלנו ספק לגבי ביצוע המעשים שיוחסו להם.

בדיקה השוואתית של תשובות הסטודנטים במחברות הבחינה מעלה בברור את קיומם של משפטים שלמים, מאד דומים או זהים לחלוטין, בכל חמש המחברות. התרשמות זו הולכת ומתחזקת, החל מהשאלה הראשונה, עם ההתקדמות בקריאת התשובות. הפירוט הספציפי לגבי חלקו של כל נאשם בביצוע העבירות, בכל אחד מסעיפי השאלות, כפי שהוצג בסיכומי התובעת, מקובל עלינו לחלוטין.

ההסתברות כי זו תופעה מקרית, או משקפת התכונות משותפת לבחינה, היא נמוכה ביותר ולעמדתנו תיאורטית. יודגש כי שאלות המבחן לא הופיעו בשום מאגר שאלות קודם (לפחות לא בנוסח זהה) כך שלא הייתה אפשרות לשינון תשובות מראש. הדמיון הבולט בין התשובות הוא גורף, ההגנה לא נתנה הסבר הגיוני לכך, ולדעתנו גם לא יכול להיות הסבר לכך.

לטעמנו, מצב כזה של דמיון בין תשובות בנסיבות ענייננו בהן לא הותר חומר עזר, וגם השאלות בהן התשובות זהות לא היו במאגר בחינות, אינו מותר כל ספק בדבר ביצוע העבירה תוך כדי הבחינה. הדברים מדברים בעד עצמם.

לטעמנו, אין להטיל על התביעה את הנטל להוכיח כיצד בדיוק בוצע הקשר בין הסטודנטים, ולכן גם אין צורך להידרש לפרשנות התנהגות הסטודנטים כפי שעולה מסרטוני התביעה. איננו סבורים שיכול להיות הסבר לנוסח כמעט זהה של תשובות, לרבות טעויות.

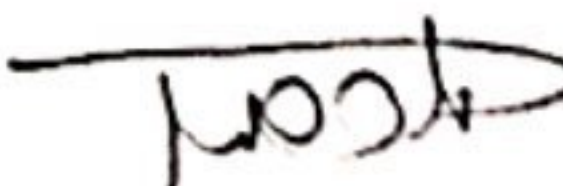
טענת ההגנה כי הסטודנטים מתקשים בעברית אינה מתיישבת עם רמת ההבעה בכתב העולה ממחברות הבחינה, או מנוסח הערעור על הציון של ומכל מקום אין בה כדי לתת הסבר לזהות בתשובות.

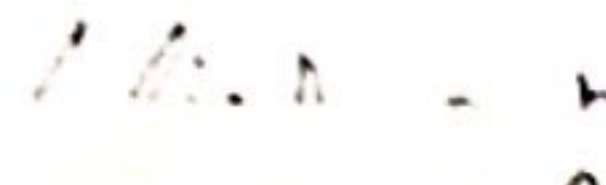
לא ראינו מקום לטענת ההגנה בדבר "אכיפה בררנית". מחברות הבחינה נבדקו על ידי יותר מבודק אחד, במתכונת של בודק אחד לשאלה אחת. אנו מקבלים את הסברי עדת התביעה, כי רק במקרים מובהקים הוגשו תלונות, ובמקרים האחרים נמנע סגל הקורס מהגשת תלונות, וכי כך נעשה גם לגבי הסטודנטים הנאשמים כאן, שהתלונות בעניינם נגעו רק לשאלות המובהקות, וכי גם לגביהם לא הוגשו תלונות בקשר לשאלות, שההעתקה בהן לא מובהקת לדעת סגל הקורס למרות החשד שגם בהן הייתה העתקה.

אשר על כן מצאנו להרשיע את הנאשמים על עבירות משמעתיות של הפרת חובת לימודים, על פי סעיפים 4.1.1, 4.1.3 ו-4.1.5, של התקנון.

בית הדין מתנצל על העיכוב במתן הכרעת הדין עקב הגלישה לתקופת החגים.

מזכירות בית הדין תזמן את הצדדים לדין טיעונים לעונש.

פרופ' דוד דורבין

פרופ' ג. ג. ג.

פרופ' אלי אלטוס

17 בינואר, 2021

- גזר הדין במשפטם של:**
1. ת.ז.
  2. ת.ז.
  3. ת.ז.
  4. ת.ז.
  5. ת.ז.

בהכרעת הדין במשפטם של חמישה הסטודנטים (ביום 11.10.2021), מצא בית הדין להרשיעם בעבירות משמעטיות של הפרת חובת לימודים, על פי סעיפים 4.1.1, 4.1.3 ו- 4.1.5, של התקנון המשמעתי לסטודנטים.

הדיון בטיעונים לעונש התקיים ביום 9.12.2021, באמצעות היישומון "זום", בפני ההרכב הח"מ. הנאשמים נכחו כולם, מיוצגים על ידי עורכי דינם (נוי לביא ואסף דוק). בדיון נכחו גם נציגי התביעה (פרופ' יסכה גולדפלד ועו"ד שחר הופמן), והיועץ המשפטי לבית הדין (עו"ד ישי שנידור).

לקראת הדיון שלחה התביעה (ביום 08.11.2021) סיכום טענות לעונש. התביעה דרשה לגזור על , אשר לחובתם עומד עונש על תנאי בגין הליך משמעתי קודם, השעיה , משך ארבע שנים, מימוש העונש על תנאי שנקבע בהליך הקודם של הרחקה לסמסטר אחד, הרחקה על תנאי לשנה לאחר חזרה ללימודים, וציון אפס בקורס. על , דרשה התביעה לגזור השעיה לשנתיים, הרחקה על תנאי לשנה לאחר חזרה ללימודים וציון אפס בקורס. בראיית התביעה אלו עונשים הולמים ומשקפים את חומרת העבירות.

נימוקי התביעה לעונשים שהתבקשו על-ידה הם:

הנסיבות הקשות של ביצוע העבירה.

הנאשמים לא הביעו חרטה על מעשיהם.

לנאשמים 1 ו- 5 עבר משמעתי מכביד.

נימוקים אלה נתמכו, לשיטת התביעה, בפסיקות משפטיות קודמות, בהחלטות (לרבות אישור הסדרי טיעון) של בית הדין המשמעתי בטכניון, ובהחלטות ממוסדות אקדמיים אחרים.

סמוך לדיון שלחו הנאשמים לבית הדין מסמכים ותעודות המציגים (עבור כל נאשם בנפרד) חוות דעת רפואיות, תעודות הצטיינות בלימודים, ומכתבי הערכה.

ההגנה ביקשה להקל עם הסטודנטים. ההגנה הלינה על הנזק אשר נגרם לסטודנטים בגין התארכות ההליך המשמעתי. בראייתה, הנאשמים הם תלמידים טובים וחרוצים אשר השקיעו מאמץ ניכר בלימודים, ועינוי הדין משפיע לרעה על מצבם הנפשי, ועל יכולתם להתמיד בלימודים.

בית הדין המשמעתי לסטודנטים, הטכניון

לשיטתה, יש טעם לפגם בטיעוני התביעה לעונשים הכוללים הרחקה מלימודים. ההגנה הציגה רשימה ארוכה של פסיקות והסדרי טיעון, המופיעים באתר בית הדין המשמעתי, בהם במרבית המקרים העונש על העתקה בבחינה הוא הרחקה על תנאי. ההגנה רואה בעונשים אותם דורשת התביעה חריגה בלתי מידתית מהמקובל וחוסר הגינות.

ההגנה המשיכה בהתייחסות פרטנית לכל אחד מהנאשמים, כאשר כל אחד מהם משלים את דבריה בהצהרה אישית. הטיעונים התמקדו בתיאור הסטודנטים כמצטיינים, המשקיעים בלימודים כדי להשתלב במקומות עבודה איכותיים. ההליך המשפטי הביא אותם למצב של מצוקה נפשית, חרדות וחשש מהעתיד. לחלקם יש בעיות בבית (מצב כלכלי קשה, בעיות רפואיות, ומשברים משפחתיים).

התביעה הגיבה בטיעון כי הצטיינות בלימודים אינה מצדיקה הקלה בעונש, וכי הנאשמים לא נטלו אחריות על מעשיהם ולא הביעו חרטה. דבריהם נסובו רק על הנזק הנגרם להם על ידי ההליך המשפטי. כמו כן, ההגנה נמנעה מלציין כי לשניים מהנאשמים יש עבר משמעתי קודם.

ההגנה סיכמה את טיעוניה באמירה כי הנאשמים מכבדים את הכרעת בית הדין, וכי הם מקבלים על עצמם אחריות מלאה על מעשיהם. ההגנה ביקשה מבית הדין להימנע מלהטיל עונש של הרחקה בפועל, וכי העונשים הראויים הם פסילת הקורס, הרחקה על תנאי, עבודות לתועלת הציבור וקנס. בראיית ההגנה, גזר הדין צריך להיות פרופורציונלי ולאפשר לסטודנטים להשלים את לימודיהם בטכניון.

מספר ימים לאחר הדיון (14.12.2021) העבירה ההגנה לבית הדין מסמך ובו "השלמת טיעונים לעונש בכתב מטעם ההגנה". המסמך מתמצת את עיקר טיעוני ההגנה לעונש, וחוזר ומבהיר כי הסטודנטים מקבלים ומכבדים את הכרעת בית הדין.

ביתר הבלטה, מרחיבה ההגנה את הטעם לפגם, בראייתה, בחומרת העונשים אותם דורשת התביעה, הנבדלים "באופן בוטה" מעונשים אשר הוטלו על "מאות סטודנטים אחרים", ואשר "מאופיינת בחוסר שוויון וחוסר הגינות" כלפי הנאשמים.

באשר לנאשמים, מבקשת ההגנה להאריך את עונש ההרחקה העומד לחובתם ולא להפעילו כחלק מגזר הדין במשפט הנוכחי.

דיון והחלטה

לית מאן דפליג כי העבירות בהן הואשמו הסטודנטים הן מהחמורות בתקנון המשמעתי. שיתופי הפעולה ביניהם כדי לשפר את הציון באמצעות הונאה והעתקה מצביעים על היערכות מוקדמת לפני הבחינה, בבחינת קנוניה מתוכננת ומשותפת על מנת להשיג יתרון אקדמי.

לטעמו של בית הדין, הדין עם התביעה בצורך להחמיר בתיקי משמעת מסוג זה שעניינם חוסר יושרה אקדמית, ובמיוחד במקרים חוזרים. בנוסף, הסטודנטים לקחו אחריות על המעשים והביעו עליהם חרטה רק בשלב האחרון ביותר של הדיון. יחד עם זאת, נראה כי העונשים שהתבקשו על-ידי התביעה אכן הינם על הצד המחמיר. טיעוני ההגנה התמקדו, לצד הטענה בדבר אי התאמת המבוקש למתחם הענישה המקובל, בנסיבות אישיות של הנאשמים ועל המצוקה הנפשית אשר נגרמה להם עקב התמשכות ההליך המשמעתי. שיקולים אלה נלקחו בחשבון בקביעת גזר הדין.

אשר על כן החלטנו להטיל על הנאשמים את העונשים הבאים, פה אחד בעניינם של שני הסטודנטים בעלי העבר המשמעתי, ובדעת רוב בעניינם של שלושת הסטודנטים האחרים:

בדעת רוב, כנגד דעתו החולקת של השופט הסטודנט: הרחקה מלימודים לשני סמסטרים (החל מסמסטר ב' תשפ"ב ועד סמסטר א' תשפ"ג כולל), ציון אפס בקורס, והרחקה על תנאי לשנה במקרה של הרשעה נוספת בעבירה של חוסר יושרה אקדמית.

לצד השיקולים שהובאו לעיל נבקש להעיר כי מצאנו קושי בדרישת התביעה להטיל על הסטודנטים את העונש שהתבקש, וזאת משום שבקובלנה לא הוצהר על כוונה לדרוש עונש חמור, שבהתאם לתקנון עומד על הרחקה של למעלה משנה. אכן, בהמשך ההליך אוחד הדיון בעניינם של שלושה הנ"ל עם עניינם של השניים האחרים, שלגביהם הוצהר על כוונה לבקש עונש חמור ולכן הותר להם ייצוג על-ידי עו"ד, אך לא הוגשה בקשה לתקן את הקובלנות נגד שלושה. איננו סבורים כי עצם התרת הייצוג בשל איחוד הדיון בעניינם של שלושה עם השניים זכאי הייצוג – ניתן לדרוש עונש בניגוד לזה שהוצהר בקובלנה, ומכל מקום, הדבר רחוק מלהיות מובן מאליו.

דעת מיעוט, השופט : לשלושה הסטודנטים אין עבר משמעתי, והתלונה כנגדם הוגשה מלכתחילה בכוונה לדרוש השעיה לתקופה אשר אינה עולה על שנה אחת. בנוסף, על-מנת לשמור על פרופורציה ביחס לעונש המוסכם על בית הדין שיש להטיל על שני הסטודנטים בעלי העבר המשמעתי, יש להימנע מהטלת עונש זהה על שלושה בגין האירוע נשוא התיק המשמעתי הנוכחי (ולמעשה, עניין עקרוני זה מקובל גם על התביעה, לאור העונשים השונים שהתבקשו על ידה). לפיכך, ולאור הסכמת כלל השופטים שיש מקום להשתת עונש הרחקה של שני סמסטרים על שני הסטודנטים בעלי העבר המשמעתי, לדעתו העונש ההולם בעניינם של שלושת הסטודנטים הנ"ל הוא הרחקה לסמסטר אחד בלבד.

החלטה פה אחד.

הפעלת העונש על תנאי שנקבעה בהליך המשמעתי הקודם של הרחקה לסמסטר אחד, לאחר שלא הוצג לפנינו כל טיעון של ממש מדוע יש להימנע מהפעלתו. יצוין, כי בררת המחדל הינה הפעלת עונש על תנאי שנקבע בהליך משמעתי קודם במקרה של הרשעה חוזרת, ונדרשים טעמים משכנעים במיוחד כדי להימנע מלעשות כן, וכאלה לא הוצגו לפנינו. הדברים יפים במיוחד למקרים כבענייננו, בהם העונש על תנאי נקבע במסגרת ענישה מקלה, שמהותה הינה מתן הזדמנות לסטודנט.

בנוסף, בגין ההרשעה בתיק המשמעתי הנוכחי, הרחקה מלימודים לשני סמסטרים, וציון אפס בקורס.

סה"כ הרחקה בפועל לשלושה סמסטרים, החל מסמסטר ב' תשפ"ב ועד סמסטר ב' תשפ"ג כולל.

כמו-כן, הרחקה על תנאי לצמיתות במקרה של הרשעה בעבירה נוספת של חוסר יושרה אקדמית.

בית הדין המשמעותי לסטודנטים, הטכניון

מצאנו אפוא להקל במעט בעונש בפועל שהושת על שני הסטודנטים, ולהחמיר בענישה על תנאי.

פרופ' דוד דורבן

שום סטודנט .א.א.ק

פרופ' אלי אלטוס